

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

PREHEAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie XII./2022
Senát IV

Nález:

spisová značka	IV. ÚS 394/2022
populárny názov	Dovolanie - preskúmanie dôvodnosti námietok
sudca spravodajca	Libor Duľa
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	24.11.2022
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 5 ods. 4 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 5 ods. 1 písm. a Ústava Slovenskej republiky čl. 17 ods. 2
analytická právna veta	Ústavne neudržateľný je postup najvyššieho súdu v dovolacom konaní, keď sťažovateľom prednesenú argumentáciu (s posúdením dôvodov dovolania v zmysle vlastnej judikatúry podľa R 120/2012) dostatočne nepreskúma optikou prípustnosti prečítania zápisnice o výsluchu poškodenej na hlavnom pojednávaní s konkrétnym zameraním najmä na obsah jej vyjadrenia po poučení svedka a v tomto kontexte na použiteľnosť alebo rozdiel oproti situácii zodpovedajúcej právnej vete publikovanej ako R 14/2012. Aj keď je vyjadrenie dotknutého orgánu verejnej moci k ústavnej sťažnosti procesnou súčasťou konania ústavného súdu, nemôže nahradiť odôvodnenie napadnutého súdneho rozhodnutia .
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ bol rozsudkom okresného súdu uznaný za vinného zo zločinu vydierania v súbehu s prečinom porušovania domovej slobody, za čo mu bol uložený nepodmienečný úhrnný trest odňatia slobody. Krajský súd rozsudkom z 23. mája 2019 zrušil rozsudok okresného súdu vo výroku o treste a sám pri rovnakej trestnoprávnej kvalifikácii skutku sťažovateľovi uložil úhrnný trest odňatia slobody vo výmere siedmich rokov so zaradením do ústavu s minimálnym stupňom stráženia. Najvyšší súd napadnutým uznesením odmietol podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku sťažovateľom podané dovolanie z ním uplatnených dôvodov, a to podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, teda že rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli vykonané zákonným spôsobom, a podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, teda že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.
z odôvodnenia	Najvyšší súd k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku vo všeobecnej rovine uviedol, že ho možno uplatniť len v prípade porušenia zákonných ustanovení upravujúcich vykonávanie jednotlivých dôkazných prostriedkov, teda v najdôležitejšej časti trestného konania, a to dokazovaní, ktoré prebieha v štyroch fázach, a sťažovateľom uplatnený dovolací dôvod sa týka predovšetkým tretej etapy dokazovania spočívajúcej vo

vykonávaní dôkazov súdom, pričom však v sebe zahŕňa aj predchádzajúce dve etapy dokazovania, a to vyhľadávanie dôkazov a ich zabezpečovanie pre potreby trestného konania. V rámci uplatneného dovolacieho dôvodu sa skúma predovšetkým postup orgánov činných v trestnom konaní a súdu pri získavaní a vykonávaní dôkazov, ktoré slúžili ako podklad na rozhodnutie vo veci.

Najvyšší súd k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku vo všeobecnej rovine uviedol, že sa pod týmto dovolacím dôvodom skúma nesprávne právne posúdenie zisteného skutku alebo nesprávne použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia. Pod nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku sa rozumie nesprávna kvalifikácia skutku ako trestného činu alebo iného trestného činu, než mal byť posúdený, alebo z prísnejšieho trestného činu, než mal byť posúdený.

K obom sťažovateľom uplatneným dôvodom najvyšší súd ustálil, že ich uplatnil z dôvodu nesprávnej právnej kvalifikácie skutku formulovaného v skutkovej vete a procesných nedostatkov výpovede poškodenej, pričom nezistil ich dôvodnosť.

K námietke sťažovateľa tvoriacej obsahovú náplň ním uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku o nezákonnom vykonaní dôkazu – prečítania výpovede poškodenej z prípravného konania v rozpore s § 263 ods. 4 Trestného poriadku vrátane nezákonného vykonania tohto dôkazu v prípravnom konaní uviedol, že „... obsah jej výslovného vyjadrenia k poučeniu podľa § 130 Trestného poriadku je uvedený v zápisnici o výsluchu svedka – poškodeného z 22. marca 2018 (č. 1. 32), a preto možno predmetný dôkazný prostriedok považovať za vykonaný zákonným spôsobom. Z vyššie uvedenej zápisnice je zrejmé, že poškodená bola riadne poučená v zmysle príslušných zákonných ustanovení vrátane práva odoprieť vypovedať podľa § 130 Trestného poriadku. Následne sa vyjadrila, že poučeniu v plnej miere porozumela a chce uviesť, že nepotrebuje jeho ďalšie vysvetlenie. Dovolací súd sa stotožnil s konštatovaním krajského súdu, že predmetná výpoveď poškodenej bola vykonaná kontradiktórnym spôsobom (za prítomnosti obhajcu obvineného a psychológa), z ktorej bol aj vyhotovený kamerový záznam, rovnako aj s názorom, že dôkaz bol získaný, vykonaný i hodnotený za spôsobilý vykonať ho na hlavnom pojednávaní jeho prečítaním.“ Na záver najvyšší súd zvýraznil, že „hlavným účelom inštitútu poučenia svedka podľa § 130 ods. 1 Trestného poriadku je chrániť oprávnené záujmy vyslúchaného svedka (a tým zabrániť jeho opakovanej viktimizácii), nie obvineného.“

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku najvyšší súd opätovne poukázal na to, že v jeho rámci „... nie je prípustné namietat', že skutok tak, ako bol zistený súdmi prvého a druhého stupňa, bol zistený nesprávne a neúplne, a tiež hodnotenie vykonaných dôkazov.“ Predmetný dovolací dôvod slúži len na nápravu hmotnoprávnych chýb a na jeho podklade „nie je možné posudzovať a hodnotiť správnosť a úplnosť skutkového stavu v zmysle § 2 ods. 10 Trestného poriadku, ani preverovať úplnosť vykonaného dokazovania a správnosť hodnotenia jednotlivých dôkazov podľa § 2 ods. 12 Trestného poriadku, keďže to sú otázky upravené normami procesného práva, a nie hmotným právom.“ Predmetom tohto dovolacieho dôvodu «môže byť len nesprávne právne posúdenie skutku uvedeného v skutkovej vete rozhodnutia ustálenej súdmi prvého a druhého stupňa, ale nikdy samotné skutkové zistenia, ktoré sú jej obsahom a ktoré už nie je možné akokoľvek dopĺňať a meniť. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňovať, alebo korigovať len odvolací súd. Dovolací súd nie je možné chápať ako tretiu „odvoláciu“ inštanciu zameranú na preskúmavanie rozhodnutí súdu druhého stupňa. Viazaný uvedenými skutkovými závermi, dovolací súd nemohol akceptovať tvrdenia obvineného o tom, že podstata celého skutku, ktorý z hľadiska objektu ako znaku skutkovej podstaty trestného činu jednoznačne

	<p>nesmeroval k nezákonnému vynucovaniu si nejakého plnenia alebo konania, spočíva jedine a podstatne v tom, že sa mal poškodenej rôznymi spôsobmi vyhrážať s úmyslom vzbudenia nejakej, či už väčšej alebo menšej obavy, a to všetko z dôvodu konfliktov súvisiacich s úpravou styku s ich spoločným maloletým dieťaťom.» Napokon k namietanému zneniu skutkovej vety najvyšší súd uviedol, že táto obsahuje všetky zákonné znaky trestných činov, z ktorých bol sťažovateľ uznaný vinným, a z jej obsahu vyplýva, že poškodenú pod hrozbou ťažkej ujmy nútil, aby niečo konala, a tento čin spáchal závažnejším spôsobom konania so zbraňou a na chránenej osobe a neoprávnene vnikol aj do jej obydli. Po oboznámení sa so spisovým materiálom teda najvyšší súd v rozhodnutiach podriadených súdov nezistil také pochybenia, ktoré by obsahovo napĺňali predmetný dovolací dôvod.</p> <p>Najvyšší súd sa dopustil v rámci dovolacieho konania ústavne neudržateľného postupu, keď sťažovateľom prednesenú argumentáciu (s posúdením dôvodov dovolania v zmysle vlastnej judikatúry podľa R 120/2012) dostatočne nepreskúmal optikou prípustnosti prečítania zápisnice o výsluchu poškodenej na hlavnom pojednávaní s konkrétnym zameraním najmä na obsah jej vyjadrenia po poučení svedka a v tomto kontexte na použiteľnosť alebo rozdiel oproti situácii zodpovedajúcej právnej vete publikovanej ako R 14/2012. Taktiež nedošlo k vysporiadaniu sa s námietkou nepríslušného orgánu pri (aj) výsluchu poškodenej v prípravnom konaní, keď v tomto smere nepostačuje citácia stanoviska prokurátora k dovolaniu, ale z hľadiska práva na súdnu ochranu je nevyhnutné vlastné posúdenie dovolacieho súdu jednak z hľadiska uplatniteľných dôvodov dovolania a v nadväznosti na to potom obsahovo. Rovnako absentuje posúdenie právnej kvalifikácie týkajúcej sa sice skutku zisteného odsudzujúcim rozsudkom (neposudzujúc takú námietku ako námietku nesprávnych skutkových zistení), avšak oproti dovolacím námietkam (právna kvalifikácia trestného činu vydierania oproti trestnému činu nebezpečného vyhrážania) a konkrétnym skutkovým reáliám predmetnej skutkovej vety (v tomto smere zohráva odkaz dovolateľa na rozhodnutia nižších súdov len orientačnú rolu), a to všetko bez apriórnej konštatácie ústavného súdu, že by právna kvalifikácia bola nesprávna, avšak nie je adekvátne a so zameraním na konkrétny prípad obhájená odôvodnením rozhodnutia dovolacieho súdu.</p> <p>Inými slovami (a zjednodušene), najvyšší súd bez ohľadu na to, či zmení podstatu svojho rozhodnutia, bude musieť konkretizovať použitú argumentáciu vo vzťahu k dovolacím námietkam, a teda opustiť líniu príliš zjednodušujúcej abstrakcie. Aj keď je vyjadrenie dotknutého orgánu verejnej moci (tu súdu) k ústavnej sťažnosti procesnou súčasťou konania ústavného súdu, nemôže nahradiť odôvodnenie napadnutého súdneho rozhodnutia (ktoré by takto malo byť dodatočne skoncipované až v konaní o ústavnej sťažnosti), pričom však obsah tohto bodu sa vo vecnom kontexte týka aj vyjadrenia najvyššieho súdu.</p> <p>V dôsledku uvedeného najvyšší súd porušil sťažovateľom označené základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení so základným právom na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 ústavy (ako súdežne vyvolaný následok porušenia práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v spojení s právom na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. a) dohovoru (ako súdežne vyvolaný následok porušenia práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru).</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov	R 14/2012
súvisiace právne predpisy	
kľúčové slová	dovolanie-dovolacie dôvody trestné konanie

spisová značka	IV. ÚS 438/2022
populárny názov	Dovolacie dôvody
sudca spravodajca	Miroslav Duriš
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	24.11.2022
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Dodatkový protokol k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 1 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 20 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 73 ods. 3 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 133 ods. 2
analytická právna veta	Zákonom ustanovený spôsob vymedzenia dovolacích dôvodov pre nesprávne právne posúdenie (§ 432 Civilného sporového poriadku), resp. pre existenciu vád zmätočnosti (§ 431 Civilného sporového poriadku) korešponduje s tým, že ide vo svojej podstate o rozdielne dovolacie dôvody, ktoré možno uplatniť pri rôznych namietaných pochybeniach popri sebe (I. ÚS 643/2017). Pokiaľ dovolateľ označí len jeden z nich, nemôže dovolací súd sám vykonať dovolací prieskum aj z hľadiska dôvodov prípustnosti dovolania zakladajúcich sťažovateľom neoznačený dovolací dôvod.
skutkový stav a základné fakty	<p>Mesto Košice sa proti sťažovateľke ako žalovanej domáhalo v konaní vedenom okresným súdom určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam bližšie špecifikovaným v samotnej žalobe. Predmetné konanie sa viedlo po tom, ako v žalobe označené nehnuteľnosti nadobudla sťažovateľka v konkurznom konaní. Okresný súd žalobu rozsudkom z 27. februára 2009 zamietol. Na odvolanie bolo rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdené ako vecne správne rozsudkom krajského súdu z 8. októbra 2009.</p> <p>Generálny prokurátor Slovenskej republiky podal 5. januára 2011 na podnet mesta Košice proti rozsudku okresného súdu z 27. februára 2009 v spojení s rozsudkom krajského súdu z 8. októbra 2009 mimoriadne dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd uznesením z 30. apríla 2012, ktorým zrušil rozsudok krajského súdu z 8. októbra 2009 v spojení s rozsudkom okresného súdu z 27. februára 2009 a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.</p> <p>Proti uzneseniu najvyššieho súdu z 30. apríla 2012 podala sťažovateľka ústavnú sťažnosť, ktorá bola uznesením č. k. II. ÚS 421/2012 z 11. októbra 2012 odmietnutá ako zjavne neopodstatnená.</p> <p>Na podklade uznesenia najvyššieho súdu z 30. apríla 2012 rozhodol vo veci okresný súd nanovo, pričom rozsudkom z 26. februára 2013 dospel na základe odlišného právneho názoru na posúdenie veci vyjadreného v uznesení najvyššieho súdu z 30. apríla 2012 k opačnému výsledku v merite a žalobe mesta Košice vyhovel. Rozsudok okresného súdu z 26. februára 2013 bol potvrdený ako vecne správny rozsudkom krajského súdu č. k. 2 Co 253/2013 z 13. novembra 2014.</p> <p>Následne sťažovateľka podala vo veci sťažnosť na Európskom súde pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), o ktorej bolo rozhodnuté rozsudkom č. 25132 z 9. júna 2015, ktorým bolo vyslovené porušenie práva sťažovateľky na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom najvyššieho súdu v konaní a uznesením z 30. apríla 2012.</p> <p>Sťažovateľka podala proti rozsudku krajského súdu z 13. novembra 2014 ústavnú sťažnosť, ktorej ústavný súd nálezom č. k. I. ÚS 154/2015 zo 16. septembra 2015 nevyhovel. Sťažovateľka podala 16. septembra 2015 vo veci</p>

	<p>vedenej okresným súdom žalobu o povolenie obnovy konania.</p> <p>Ústavný súd následne nálezom č. k. I. ÚS 76/2016-29 z 11. mája 2016 inter alia zrušil svoje pôvodné uznesenie č. k. II. ÚS 421/2012 z 11. októbra 2012 a vec vrátil ústavnému súdu na ďalšie konanie. Vo veci ústavnej sťažnosti bolo v rámci obnoveného konania vydané uznesenie č. k. II. ÚS 421/2012-53 z 13. decembra 2016, ktorým bola ústavná sťažnosť sťažovateľky proti uzneseniu najvyššieho súdu z 30. apríla 2012 odmietnutá.</p> <p>Rozsudkom z 24. novembra 2017 okresný súd povolil obnovu konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 18 C 154/2012. Rozsudok o povolení obnovy konania bol potvrdený rozsudkom krajského súdu č. k. 11 Co 114/2018-255 z 15. mája 2019.</p> <p>Proti rozsudku krajského súdu z 15. mája 2019 podalo mesto Košice dovolanie, ktorého prípustnosť bola vyvodzovaná z § 421 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku (ďalej len "CSP"). Sťažovateľka v podstatnom namietala, že najvyšší súd sa nespravoval pri rozhodovaní vo veci dovolania zákonnými ustanoveniami CSP (§ 439, § 440 a § 442 CSP), keďže dovolanie podané mestom prejednal a rozhodol o ňom nad rozsah podaného dovolania, ako aj nad dovolateľom vymedzenú prípustnosť dovolania, resp. nad dovolací dôvod a bez rešpektovania skutkového stavu, ako ho zistil odvolací súd. Podľa sťažovateľky dovolateľ neuplatnil vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP, na základe ktorej došlo k zrušeniu rozsudku krajského súdu z 15. mája 2019. Dovolateľ namietal vadu konania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP (nesprávne právne posúdenie veci), čo znamená, že najvyšší súd konal nad rozsah dovolania (§ 439 CSP) a nad rámec viazanosti dovolacím dôvodom (§ 440 CSP) uvedeným v dovolaní z 12. septembra 2019, a preto je napadnuté uznesenie najvyššieho súdu zjavne arbitrárne a svojvoľné.</p> <p>O dovolaní rozhodol najvyšší súd uznesením z 27. januára 2022 (ďalej len "napadnuté uznesenie") tak, že citované rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. V odôvodnení napadnutého uznesenia najvyšší súd po citácii zákonných ustanovení § 419, § 420, § 431 a § 440 CSP uviedol, že dovolateľ v súvislosti s dovolacím dôvodom podľa § 420 písm. f) CSP namietal arbitrárnosť odôvodnenia napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorý sa náležitým spôsobom v súlade so zákonom nevysporiadal s ním uplatnenými odvolacími námietkami týkajúcimi sa posúdenia dôvodnosti podanej žaloby o povolenie obnovy konania.</p> <p>Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) napadnutým uznesením najvyššieho súdu.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti napáda arbitrárnosť rozhodnutia dovolacieho súdu, pričom v konkrétnostiach predostiera námietku konania najvyššieho súdu nad rámec viazanosti dovolacieho dôvodu (ďalej len „prvá námietka“), ako aj námietku nedostatočnosti odôvodnenia rozhodnutia dovolacieho súdu v kontexte prípustnosti a dôvodnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP (ďalej len „druhá námietka“). Nedostatok odôvodnenia sťažovateľka vidí v tom, že z napadnutého uznesenia najvyššieho súdu nemožno zistiť, s ktorými konkrétnymi námietkami zúčastnenej osoby sa nemali súdy nižších inštancií vysporiadať.</p> <p>K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1</p>

dohovoru:

Viazanosť dovolacími dôvodmi znamená, že dovolací súd môže skúmať dovolacie dôvody len v rozsahu, v akom boli vymedzené, je teda viazaný tým, čo dovolateľ považuje za nesprávne. Postup dovolacieho súdu, podľa ktorého je tento viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP), súvisí s dôsledným zachovávaním dispozičného princípu a princípu právnej istoty, ako aj procesnej zodpovednosti strán za ochranu svojich práv. Odstraňovanie nedostatkov rozhodnutia a konania jemu predchádzajúceho prostredníctvom opravných prostriedkov je v dispozícii strán konania. (ŠTEVČEK, M., FICOVÁ, S., BARICOVÁ, J., MESIARKINOVÁ, S., BAJÁNKOVÁ, J., TOMAŠOVIČ, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016, s. 1420 – 1422.).

Právna úprava pripúšťa dva dovolacie dôvody, prvý spočíva v zmätočnosti napadnutého rozhodnutia (§ 420 CSP), druhý v nesprávnom právnom posúdení veci odvolacím súdom (§ 421 CSP). Súčasná právna úprava však už neumožňuje súdu ex offo prihliadať na vady zmätočnosti, t. j. závažné procesné pochybenia, v dôsledku existencie ktorých je potrebné rozhodnutie vždy zrušiť (II. ÚS 277/2021).

V konkrétnych okolnostiach veci zúčastnená osoba ako dovolateľ v dovolaní namietala výlučne dovolací dôvod nesprávneho právneho posúdenia podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, pri ktorom výslovne konštatovala nesprávnosť právneho posúdenia v súvislosti s podmienkami, ktorých splnenie je pre prípustnosť obnovy konania nevyhnutné [§ 397 písm. d) CSP], a v tomto smere formulovala dve zásadné právne otázky. Súčasťou dovolania je v kontexte oboch právnych otázok uvedenie, v čom spočíva nesprávne právne posúdenie. Napokon v závere dovolania zúčastnená osoba prezentuje skutočnosti, ktoré sú podľa jej názoru pre správne posúdenie danej veci rozhodujúce. Z citovaných častí dovolania vyplýva, že v súvislosti s druhou právnou otázkou, ktorú dovolateľ formuloval v reakcii na právny záver odvolacieho súdu o tom, že priznaná náhrada nemajetkovej ujmy zo strany ESLP nekompenzuje stratu vlastníckeho práva sťažovateľky, čo si v konečnom dôsledku vyžaduje znovuo tvorenie procesu, predostrel argumentáciu, na podklade ktorej uzavrel, že uvedený právny záver odvolacieho súdu považuje za nesprávny. Dovolateľ ďalej doplnil, že svoj právny záver odvolací súd v tomto smere ani nekonfrontoval s dôvodmi, pre ktoré ESLP priznal sťažovateľke zo žiadanej sumy 50 000 eur, len sumu 7 500 eur. V kontexte s uvedenou argumentáciou preto právny záver odvolacieho súdu o tom, že v predmetnej veci priznaná náhrada nemajetkovej ujmy nekompenzuje stratu vlastníckeho práva sťažovateľky považoval za arbitráry, keďže neobsahoval myšlienkové pochody a kroky, ktoré by tento záver odôvodňovali.

Dovolateľ teda v súvislosti s druhou právnou otázkou uviedol konkrétne dôvody, pre ktoré právny záver krajského súdu o tom, že priznaná náhrada nemajetkovej ujmy nekompenzuje stratu vlastníckeho práva sťažovateľky, nepovažuje za správne právne posúdený. Zároveň však vzniesol všeobecnú námietku svojvoľnosti predmetného právneho záveru.

Najvyšší súd v reakcii na námietku prejednávania dovolania v rozpore s § 440 CSP uvádza, že táto je nedôvodná, poukazuje pritom na § 124 ods. 1 CSP a čl. 11 ods. 1 až 3 CSP, ktoré vo veci aplikoval, keď dovolanie posúdil podľa jeho obsahu, uplatňujúc materiálne korektívy prílišnej formalizácie procesného postupu súdu. Ústavný súd nepovažuje argumentáciu najvyššieho súdu za dôvodnú, pričom k uvedenému záveru uvádza nasledujúce skutočnosti.

Pri posudzovaní podania podľa jeho obsahu nemôže súd určitému podaniu dávať iný význam, než ktorý zodpovedá obsahu podania, jeho vnútornej skladbe, logike, zvolenej argumentácii, v podaní použitým výrazovým prostriedkom a celkovému zmyslu podania. Posudzovanie podania taktiež neumožňuje súdu obsah úkonu výkladom dopĺňať či domýšľať alebo z neho vyvodit' závery, ktoré

z obsahu úkonu nevyplývajú (ŠTEVČEK, M., FICOVÁ, S., BARICOVÁ, J., MESIARKINOVÁ, S., BAJÁNKOVÁ, J., TOMAŠOVIČ, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016, s. 440 – 446.).

Najvyšší súd poukazuje vo svojom vyjadrení izolovane na dve vety obsiahnuté v dovolaní, z ktorých vyvodzuje uplatnenie dovolacieho dôvodu zmätočnosti. Nepochybne v dovolaní dovolateľ vzniesol námietku nedostatočnosti odôvodnenia krajského súdu k záveru o tom, že náhrada nemajetkovej ujmy nekompensuje stratu vlastníckeho práva sťažovateľky. Túto však vzniesol v rámci druhej právnej otázky predostretej v súvislosti s predmetným právnym záverom krajského súdu, ktorý považoval za nesprávne právne posúdený, pričom zároveň bližšie ozrejmil, v čom nesprávnosť právneho posúdenia vidí.

Predmetný záver odvolacieho súdu síce považoval aj za neodôvodnený, no táto námietka nedostatku odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu je všeobecnou námietkou, ktorú dovolateľ bližšie nerozvádza ani nekonkretizuje, preto je prekvapivé konštatovanie najvyššieho súdu, ktorý z obsahu dovolania vyvodzuje, že vadu zmätočnosti (nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia) dovolateľ odôvodňuje absenciou náležitého vysporiadania sa s uplatnenými odvolacími námietkami žalovaného (dovolateľa) týkajúcimi sa posúdenia dôvodnosti podanej žaloby o povolenie obnovy konania podľa § 397 písm. d) CSP. Tu treba prisvedčiť argumentu sťažovateľky, že dovolateľ skutočnosť, že súdy nižších inštancií sa nevysporiadali s námietkami mesta Košice v dovolaní vôbec neuvádza.

V dovolaní dovolateľ výslovne uviedol, že zastáva názor, že v konaní pred krajským súdom došlo (výlučne) k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci a že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Následne v dovolaní formuloval právne otázky, a to opätovne s ohľadom na právne posúdenie prípustnosti obnovy konania podľa § 397 písm. d) CSP, uviedol právne posúdenie, ktoré pokladá za nesprávne, ako aj to, v čom nesprávnosť právneho posúdenia spočíva. Najvyšší súd tak v rozpore s obsahom dovolania, ako aj jeho vnútornou skladbou a v rozpore s celkovým zmyslom podaného dovolania (t. j. tým, čo dovolateľ sledoval) posúdil dovolanie len na izolovanom vytrhnutí dvoch viet z celého podania ako dovolanie podané (aj) z dôvodu zmätočnosti podľa § 420 CSP a navyše v rozpore s § 431 CSP vymedzil dovolací dôvod zmätočnosti namiesto dovolateľa, čo nie je zákonne a ani ústavne súladné.

Ústavný súd už konštatoval, že duálnosť dovolacích dôvodov (zmätočnosť a nesprávne právne posúdenie) nie je náhodná. Dovolacie dôvody už len s prihliadnutím na ich rozdielny zmysel a sledovaný účel nemožno stotožňovať, resp. zamieňať. Zmyslom dovolania podaného podľa § 420 CSP je eliminovanie zmätočných rozhodnutí v konkrétnom prípade, zatiaľ čo zmyslom dovolania podaného podľa § 421 ods. 1 písm. a), b) a c) CSP je vytvárať jednotnú rozhodovaciu prax týkajúcu sa vymedzených právnych otázok. Účelom dovolania podaného podľa § 421 CSP je riešenie právnych otázok, ktoré buď ešte neboli vyriešené, ktoré sú rozhodované rozdielne alebo pri ktorých sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe [m. m. I. ÚS 115/2020 (k tomu pozri aj ŠTEVČEK, M., FICOVÁ, S., BARICOVÁ, J., MESIARKINOVÁ, S., BAJÁNKOVÁ, J., TOMAŠOVIČ, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016, s. 1346.)]. Ústavný súd už judikoval, že „Zákonom ustanovený spôsob vymedzenia dovolacích dôvodov pre nesprávne právne posúdenie (§ 432 CSP), resp. pre existenciu väd zmätočnosti (§ 431 CSP) korešponduje s tým, že ide vo svojej podstate o rozdielne dovolacie dôvody, ktoré možno uplatniť pri rôznych namietaných pochybeniach popri sebe (I. ÚS 643/2017). Pokiaľ dovolateľ označí len jeden z nich, nemôže dovolací súd sám vykonať dovolací prieskum aj z hľadiska dôvodov prípustnosti dovolania zakladajúcich sťažovateľom neoznačený dovolací 16 dôvod“ (uznesenie ústavného súdu č. k. IV. ÚS 644/2021 zo 14.

decembra 2021 zverejnené v ZNAU pod č. 113/2021).

Už uvádzaný záver o tom, že takýto spôsob posúdenia dovolania najvyšším súdom je nedôvodný a formalistický, preukazuje nepriamo aj vyjadrenie samotného dovolateľa (zúčastnená osoba), ktorý zdôraznil, že dovolaciu otázku formuloval v súvislosti s posudzovaním jednej z podmienok prípustnosti žaloby na obnovu konania (závažné dôsledky porušenia základných ľudských práv a slobôd neboli odstránené priznaným spravodlivým zadosťučinením), pričom najvyšší súd „vo svojej podstate vyriešil v dovolaní nastolenú právnu otázku“, keď uviedol, že v danom prípade došlo k porušeniu procesných práv (nie hmotných) zaručených dohovorom, za ktorých porušenie bolo priznané aj primerané zadosťučinenie ESLP.

Riešenie v dovolaní nastolenej právnej otázky prichádza do úvahy v zásade len v rámci dovolacieho dôvodu nesprávneho právneho posúdenia, nie však v rámci dovolania podaného z dôvodu zmätočnosti. Pokiaľ tak najvyšší súd urobil a v dovolaní, ktoré vyhodnotil ako podané z dôvodu zmätočnosti, formuloval odpovede na právne otázky predložené dovolateľom, jeho postup ústavný súd nemôže odobriť ako ústavne konformný. Okrem už uvedeného postup najvyššieho súdu, ktorý v rámci namietanej vady zmätočnosti rieši nastolené právne otázky, resp. vyjadruje sa k právnemu posúdeniu veci, nereflektuje ani najvyšším súdom už judikovaný právny názor, podľa ktorého nesprávne právne posúdenie veci nezakladá (nemôže zakladať) vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP [uznesenie najvyššieho súdu č. k. 2 Cdo 1286/2015 z 20. decembra 2016 (R 24/2017)].

Zmyslom dovolacieho dôvodu nesprávneho právneho posúdenia [§ 421 ods. 1 písm. b) CSP] je umožniť dovolateľom obrátiť sa na najvyšší súd s požiadavkou na vyslovenie právneho názoru k meritu veci v prípade, že právna otázka nebola v praxi dovolacieho súdu vyriešená. Takéto nazeranie na zmysel tohto ustanovenia má svoj racionálny základ, ktorý pramení v už spomínanom účele dovolania, a to umožňovať a vynucovať, aby najvyšší súd vlastným meritórnym rozhodovaním rozvíjal a zjednocoval judikatúru slovenských súdov, a tak naplnil princíp právnej istoty ako jeden zo základných pilierov právneho štátu (m. m. I. ÚS 115/2020). V konkrétnych okolnostiach veci preto najvyšší súd svojím postupom rovnako obišiel povinnosť, ktorú plní v rámci uplatneného dovolacieho dôvodu nesprávneho právneho posúdenia, a to rozvíjať judikatúru všeobecných súdov, a tým naplňať princíp právnej istoty a zároveň plniť v širšom kontexte celospoločenskú úlohu.

Ústavný súd konštatuje, že aplikácia a výklad procesného kódexu najvyšším súdom sa pri posudzovaní dovolania zúčastnenej osoby natoľko odchýlili od znenia príslušných ustanovení, že popreli ich účel a význam zásadným spôsobom. Postupom najvyššieho súdu došlo pri posudzovaní dovolacieho dôvodu dovolania podaného dovolateľom ku konaniu v rozpore s § 440 CSP (dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný), ako aj v rozpore s čl. 2 ods. 2 ústavy. Arbitrárnosť pri posudzovaní dovolacieho dôvodu dovolania zúčastnenej osoby zo strany najvyššieho súdu tak predstavuje zásah do práv sťažovateľky ako druhej strany v spore.

Keďže ústavný súd napadnuté uznesenie najvyššieho súdu zrušil pre dôvodnosť sťažovateľkou uplatňovanej prvej námietky (posúdenie dovolacieho dôvodu), druhou námietkou, ktorou sťažovateľka odôvodňovala porušenie identických práv zaručených ústavou a dohovorom, sa už nemusel zaoberať [námietka nedostatočnosti odôvodnenia rozhodnutia dovolacieho súdu]. Napokon preskúmanie námietky nedostatočnosti odôvodnenia prípustnosti a dôvodnosti dovolacieho dôvodu zmätočnosti z dôvodu vyslovenia ústavnej neudržateľnosti postupu najvyššieho súdu pri samotnej identifikácii dovolacieho dôvodu, pre ktorý bolo dovolanie zúčastnenou osobou podané, stratilo svoje opodstatnenie.

K namietanému porušeniu práv podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1

	<p>dodatkového protokolu:</p> <p>Keďže ústavný súd zrušil napadnuté rozhodnutie a vrátil vec najvyššiemu súdu na ďalšie konanie, podľa názoru ústavného súdu sa pre sťažovateľku otvára priestor na to, aby sa najvyšší súd sám vyrovnal s ochranou majetkových práv sťažovateľky zaručených čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu, a to prostredníctvom nového rozhodnutia vo veci. Ústavný súd preto tejto časti ústavnej sťažnosti nevyhovel.</p> <p>S ohľadom na vyššie uvedené ústavný súd rozhodol o porušení základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ktoré zrušil a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	dovolanie-dovolacie konanie dovolacie dôvody-zmätočnosť dovolacie dôvody-nesprávne právne posúdenie

Uznesenie:

spisová značka	IV. ÚS 544/2022
populárny názov	Žiadosť o navrátenie lehoty na podanie odvolania
sudca spravodajca	Libor Duľa
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	08.11.2022
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 50 ods. 3
analytická právna veta	Primárne právom podať riadny opravný prostriedok v prospech obžalovaného disponuje samotný obžalovaný a v rámci jeho lehoty aj iné oprávnené osoby (§ 308 ods. 2 Trestného poriadku), ktorým právna úprava nepriznáva okrem prokurátora samostatnú lehotu na podanie opravného prostriedku. Trestný poriadok v § 64 ods. 1 taxatívne vymedzuje okruh osôb oprávnených na podanie žiadosti o navrátenie zmeškanej lehoty, medzi ktorými sa nenachádzajú osoby oprávnené na podanie odvolania v prospech obžalovaného (okrem neho samotného) podľa § 308 ods. 2 Trestného poriadku. Takú možnosť nemá nielen príbuzný v priamom rade a ďalšie osoby v podobnom postavení, ale ani prokurátor ako štátny orgán.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľka je dcérou odsúdeného, ktorý bol rozsudkom Špecializovaného trestného súdu z 12. októbra 2021 uznaný vinným z obzvlášť závažného zločinu falšovania, pozmeňovania a neoprávnenej výroby peňazí a cenných papierov, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody vo výmere 13 rokov odňatia slobody. Podľa tvrdenia sťažovateľky jej otec jej mal oznámiť, že „rozsudok bol napadnutý odvolaním, ktoré podal v prospech obžalovaného jeho obhajca. Obžalovaný bol obhajcom o podaní odvolania opakovane uistený s tým, že ďalej budú dopracovávať argumentačnú časť odvolania, na ktorej doplnenie nie je stanovená zákonná ani sudcovská lehota.“. Sťažovateľka mala byť teda „uistená v tom, že odvolanie v prospech obžalovaného bolo riadne a včas podané a že odvolaním boli napadnuté všetky výroky odsudzujúceho rozsudku.“. Sťažovateľka však 28. marca 2022 dostala z médií informáciu o tom, že „rozsudok voči obžalovanému nadobudol právoplatnosť, nakoľko voči rozsudku

	<p>nebolo včas podané odvolanie.“.</p> <p>Na podklade uvedeného, sa sťažovateľka rozhodla hneď na druhý deň podať odvolanie ako oprávnená osoba v prospech svojho otca a zároveň ako oprávnená osoba podľa § 64 ods. 1 Trestného poriadku aj požiadať o navrátenie lehoty na podanie riadneho opravného prostriedku. Najvyšší súd napadnutým uznesením vo výroku I podľa § 64 ods. 1 Trestného poriadku zamietol žiadosť sťažovateľky o navrátenie lehoty na podanie odvolania proti rozsudku Špecializovaného trestného súdu z 12. októbra 2021 a vo výroku II podľa § 316 ods. 1 Trestného poriadku zamietol ňou podané odvolanie ako podané oneskorene.</p> <p>Najvyšší súd v napadnutom uznesení dôvodil tým, že „Žiadosť o navrátenie lehoty môžu v zmysle § 64 ods. 1 Trestného poriadku podávať len subjekty tam uvedené, teda výlučne len obvinený, jeho obhajca, poškodený alebo zúčastnená osoba. Iné subjekty, hoci aj by aj išlo osoby oprávnené podať v prospech obžalovaného odvolanie, takýmto právom nedisponujú. Žiadosť o navrátenie lehoty je totiž svojím spôsobom výnimočný inštitút, a preto je logické, že okruh oprávnených subjektov na jej podanie je zúžený výlučne na osoby, ktorých práva by zmeškaním lehoty na podanie opravného prostriedku mohli byť najciteľnejšie dotknuté. Keďže dcéra obžalovaného nie je subjekt oprávnený na podanie žiadosti na navrátenie lehoty, nemohol najvyšší súd takejto žiadosti vyhovieť.“.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Úlohou ústavného súdu bolo posúdiť, či najvyšším súdom zvolený výklad zákonného ustanovenia § 64 ods. 1 Trestného poriadku bol vykonaný ústavne súladným spôsobom, ktorý by (primárne) mohol zasiahnuť do základných práv sťažovateľky (teda nie jej otca ako obvineného) na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy) a na obhajobu (čl. 50 ods. 3 ústavy).</p> <p>Po oboznámení sa s obsahom napadnutého uznesenia najvyššieho súdu ústavný súd konštatuje, že tento konal v medziach svojej právomoci a v súlade s príslušnými ustanoveniami Trestného poriadku, ktoré interpretoval a aplikoval v súlade s ich obsahom, čo osobitne platí o výklade § 64 ods. 1 Trestného poriadku, ktorý bol vykonaný ústavne súladným spôsobom. Nad rámec argumentácie najvyššieho súdu o tom, že „Žiadosť o navrátenie lehoty je totiž svojím spôsobom výnimočný inštitút, a preto je logické, že okruh oprávnených subjektov na jej podanie je zúžený výlučne na osoby, ktorých práva by zmeškaním lehoty na podanie opravného prostriedku mohli byť najciteľnejšie dotknuté.“, ústavný súd len doplnkovo odkazuje na § 11 Trestného poriadku, ktorý ustanovuje, kto je stranou trestného konania (ten, proti komu sa vedie trestné konanie, poškodený, zúčastnená osoba a prokurátor), ako aj na § 309 ods. 4 Trestného poriadku, ktorý určuje koniec plynutia lehoty na podanie odvolania osobám oprávneným na podanie odvolania v prospech obžalovaného (okrem prokurátora) na ten istý deň ako obžalovanému. Z uvedeného vyplýva, že primárne právom podať riadny opravný prostriedok v prospech obžalovaného disponuje samotný obžalovaný a v rámci jeho lehoty aj iné oprávnené osoby (§ 308 ods. 2 Trestného poriadku), ktorým právna úprava nepriznáva okrem prokurátora samostatnú lehotu na podanie opravného prostriedku. Čo je podstatné, Trestný poriadok v § 64 ods. 1 taxatívne vymedzuje okruh osôb oprávnených na podanie žiadosti o navrátenie zmeškanej lehoty, medzi ktorými sa nenachádzajú osoby oprávnené na podanie odvolania v prospech obžalovaného (okrem neho samotného) podľa § 308 ods. 2 Trestného poriadku. Takú možnosť nemá nielen príbuzný v priamom rade (ako dcéra) a ďalšie osoby v podobnom postavení, ale ani prokurátor ako štátny orgán. Je teda evidentné, že zákonná koncepcia rozlišuje medzi osobami oprávnenými podať odvolanie a osobami oprávnenými žiadať o navrátenie lehoty (aj) na podanie odvolania, keď v prvom prípade ide o širšiu a v druhom o užšiu kategóriu. Najvyšší súd zvolil výklad vystihujúci nielen znenie, ale aj zmysel dotknutých zákonných inštitútov, sťažovateľka uplatňuje extenzívny výklad § 64 ods. 1 Trestného poriadku, čo je pre ústavný súd pochopiteľné, lebo by jej pomohol uspieť, nemôže ho však prijať ako nesprávny a excesívny.</p> <p>Nad rámec uvedeného ústavný súd zdôrazňuje, že z § 64 ods. 1 Trestného poriadku vyplýva, že povolenie navrátenia lehoty na podanie opravného</p>

	<p>prostriedku je podmienené v prvom rade tým, že obvinený alebo jeho obhajca zmeškali túto lehotu z dôležitých dôvodov. Za také sa v súlade s ustálenou súdnou praxou považuje napr. ochorenie v posledných dňoch lehoty brániace obvinenému podať včas opravný prostriedok, živelná udalosť (napr. požiar, povodeň, snehová kalamita), ktorá zabránila obvinenému podať opravný prostriedok v lehote, a pod., z čoho je teda zrejmé, že za takýto ospravedlniteľný dôvod nie je možné považovať nesplnenie/opomenutie povinnosti obhajcu pri zastupovaní práv obvineného v trestnom konaní. Na tomto mieste ústavný súd pripomína, že podľa § 44 ods. 1 Trestného poriadku je obhajca povinný poskytovať obvinenému potrebnú právnu pomoc, na obhajovanie jeho záujmov účelne využívať prostriedky a spôsoby obhajoby uvedené v zákone, najmä starať sa o to, aby boli v konaní náležité a včas objasnené skutočnosti, ktoré obvineného zbavujú viny alebo jeho vinu zmierňujú. Je teda nepochybne povinnosťou obhajcu mať na zreteli aj zákonom ustanovené lehoty na uplatnenie prostriedkov obhajoby a pristupovať k ich využívaniu spôsobom eliminujúcim v čo najväčšej miere riziko zmeškania (III. ÚS 391/2011, III. ÚS 676/2017).</p> <p>Na podklade už prezentovaných úvah teda ústavný súd uzatvára, že najvyšší súd v predmetnej veci zvolil ústavne súladný výklad § 64 ods. 1 Trestného poriadku, ktorý nepopiera účel a význam príslušnej právnej úpravy, v dôsledku čoho ústavný súd odmieta sťažovateľkou podanú ústavnú sťažnosť v časti týkajúcej sa namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti (teda pokiaľ ide o súdnu ochranu jej osoby ako osoby oprávnenej podať odvolanie v prospech svojho obžalovaného otca). Tento záver sa vzťahuje aj na sťažovateľkou namietnuté porušenie základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy, ku ktorého porušeniu nemôže dôjsť (i) po prvé z dôvodu nevyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a (ii) po druhé z dôvodu, že nositeľom tohto práva je samotný obvinený/obžalovaný z trestného činu (nie iné osoby), ktorý sa podaním riadneho opravného prostriedku bráni odsúdeniu svojej osoby. Osoba, ktorá podáva odvolanie v prospech obžalovaného, mieni prispieť k jeho obhajobe, nerealizuje však svoje (len jej samotnej patriace) obhajobné práva, keďže obvineným (obžalovaným) nie je. Aj túto časť podanej ústavnej sťažnosti teda ústavný súd odmieta z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEĽP a iných súdov	III. ÚS 391/2011, III. ÚS 676/2017
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	odvolanie-oneskorené trestné konanie-práva obvineného v trestnom konaní

spisová značka	IV. ÚS 552/2022
populárny názov	Prekluzívna lehota
sudca spravodajca	Ladislav Duditš
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	08.11.2022
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	Na rozpoznanie hmotnoprávných lehôt od lehôt procesnoprávných slúži základné rozlišovacie kritérium, podľa ktorého hmotnoprávne lehoty vyplývajú z hmotnoprávných predpisov (najmä základné civilné kódexy ako Občiansky zákonník, Obchodný zákonník, Zákonník práce a pod.), pričom procesnoprávne lehoty sú upravené v procesných kódexoch. Keďže zákon č. 182/1993 Z. z. spadá do oblasti civilného hmotného práva, aj lehota podľa § 14a ods. 8, ktorá z časového hľadiska limituje prehlasovaného spoluvlastníka podať žalobu na súde do 30 dní od oznámenia výsledku

	<p>hlasovania, má pre jeho uplatnenie vždy hmotnoprávnu povahu. Základom na rozlíšenie hmotnoprávnych a procesnoprávnych lehôt je predovšetkým to, z akého predpisu vyplývajú, a nie to, či sa má lehotou podmienený úkon učiniť voči všeobecnému súdu alebo nie.</p>
<p>skutkový stav a základné fakty</p>	<p>Sťažovateľ sa žalobou domáhal určenia neplatnosti hlasovania vlastníkov bytov a nebytových priestorov v bytovom dome, v zmysle § 14a ods. 8 prvej vety zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení neskorších predpisov, z dôvodu jeho nespokojnosti s výsledkom hlasovania. Napadnutým rozsudkom okresného súdu bola žaloba sťažovateľa zamietnutá (sťažovateľ si uplatnil svoje právo po uplynutí zákonnej prekluzívnej lehoty), proti rozsudku sťažovateľ podal odvolanie. Napadnutým rozsudkom krajského súdu bol potvrdený rozsudok okresného súdu. Následne sťažovateľ podal proti napadnutému rozsudku krajského súdu dovolanie, ktoré bolo zamietnuté napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu.</p> <p>Sťažovateľ uvádza, že o výsledku hlasovania sa preukázateľne dozvedel 11. marca 2019. Sťažovateľ podal žalobu, ktorá bola okresnému súdu doručená 15. apríla 2019, na poštovú prepravu už 9. apríla 2019, t. j. 2 dni pred uplynutím 30-dňovej prekluzívnej lehoty. Sťažovateľ sa domnieva, že žalobu podal v rámci zákonnej prekluzívnej lehoty, a preto sa ňou všeobecné súde mali zaoberať. Podľa jeho názoru sa v tomto prípade má aplikovať § 121 ods. 5 Civilného sporového poriadku, t. j. lehota je zachovaná, ak sa v posledný deň 30-dňovej prekluzívnej lehoty žaloba o neplatnosť hlasovania vlastníkov bytov a nebytových priestorov odovzdá orgánu, ktorý má povinnosť ju doručiť, a preto všeobecné súde vecne nesprávne posúdili danú skutočnosť.</p> <p>Sťažovateľ ďalej argumentoval, že § 14a ods. 8 zákona č. 182/1993 Z. z. sa výslovne nezmieňuje o tom, že žaloba o neplatnosť hlasovania vlastníkov bytov a nebytových priestorov musí byť okresnému súdu doručená už v rámci zákonnej prekluzívnej lehoty.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p><u>K rozšíreniu ústavnej sťažnosti podaním sťažovateľa z 25. októbra 2021</u></p> <p>Podanie, ktorým sťažovateľ napadol rozsudky okresného súdu a krajského súdu, bolo ústavnému súdu doručené elektronickou poštou 25. októbra 2021. Podanie odoslal sám sťažovateľ bez jeho autorizácie zaručeným elektronickým podpisom a doplnil ho predložením podania v listinnej podobe prostredníctvom pošty 28. októbra 2021. Keďže doplnenie ústavnej sťažnosti je podaním vo veci samej, vzťahujú sa na neho rovnaké formálne požiadavky a procesné podmienky, aké sa vzťahujú na samostatne podanú ústavnú sťažnosť. Tými sú okrem iného zastúpenie sťažovateľa advokátom a podanie sťažnosti v zákonom ustanovenej lehote.</p> <p>Sťažovateľ v doplnení ústavnej sťažnosti žiada o zrušenie napadnutých rozsudkov okresného súdu a krajského súdu. Je nepochybné, že oba rozsudky nadobudli právoplatnosť pred podaním dovolania proti rozsudku krajského súdu. Podľa tvrdenia sťažovateľa rozhodnutie dovolacieho súdu mu bolo doručené 20. augusta 2021. Zachovanie lehoty aj proti rozhodnutiam nižších súdov odvodzované od poslednej vety § 124 zákona o ústavnom súde vyžaduje, aby aj rozhodnutia nižších súdov boli napadnuté ústavnou sťažnosťou v rovnakej lehote ako rozhodnutie o mimoriadnom opravnom prostriedku.</p> <p>Keďže rozhodnutia okresného súdu a krajského súdu napadol sťažovateľ doplnením ústavnej sťažnosti až 25. októbra 2021, teda po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty, toto doplnenie ústavny súd odmietol podľa § 56 ods. 1 písm. f) zákona o ústavnom súde ako oneskorene podané.</p> <p><u>K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom najvyššieho</u></p>

súdu

V relevantnej časti odôvodnenia najvyšší súd uviedol, že spornou otázkou bolo posúdenie charakteru prekluzívnej lehoty, t. j. či ide o hmotnoprávnu prekluzívnu lehotu (v rámci nej najneskôr v posledný deň lehoty musí byť žaloba podaná na súde) alebo procesnoprávnu lehotu, pri ktorej postačuje odoslanie žaloby na poštovú prepravu v posledný deň lehoty. Na rozpoznanie hmotnoprávných lehôt od lehôt procesnoprávných slúži základné rozlišovacie kritérium, podľa ktorého hmotnoprávne lehoty vyplývajú z hmotnoprávných predpisov (najmä základné civilné kódexy ako Občiansky zákonník, Obchodný zákonník, Zákonník práce a pod.), pričom procesnoprávne lehoty sú upravené v procesných kódexoch. Odlíšenie hmotnoprávných a procesnoprávných lehôt je kľúčové pre posúdenie, či bol úkon potrebný pre zachovanie práva alebo nároku učinенý včas.

Najvyšší súd ďalej konštatoval, že základnou súkromnoprávnou hmotnoprávnou úpravou je právna úprava obsiahnutá v Občianskom zákonníku. Súkromnoprávna hmotnoprávna úprava je okrem základných civilných kódexov ale tvorená aj ďalšími právnymi predpismi. Ich vzťah k Občianskemu zákonníku je možné vo všeobecnosti charakterizovať ako vzťah špeciálnej právnej úpravy v osobitnom predpise a všeobecnej právnej úpravy obsiahnutej v Občianskom zákonníku. Takýmto predpisom je aj zákon č. 182/1993 Z. z., ktorého § 3 ods. 1 vyjadruje zásadu *lex specialis derogat legi generali* (ak tento zákon neustanovuje inak, vzťahuje sa na práva a povinnosti vlastníkov domov, bytov a nebytových priestorov Občiansky zákonník a osobitné predpisy).

Najvyšší súd preto uzatvoril, že keďže zákon č. 182/1993 Z. z. spadá do oblasti civilného hmotného práva, aj lehota podľa § 14a ods. 8, ktorá z časového hľadiska limituje prehlasovaného spoluvlastníka podať žalobu na súde do 30 dní od oznámenia výsledku hlasovania, má pre jeho uplatnenie vždy hmotnoprávnu povahu. Aj keď sa sťažovateľovi daná lehota na podanie danej žaloby mohla javiť ako lehota procesnoprávna (pretože ide o učinenie určitého úkonu voči všeobecnému súdu), ide o lehotu hmotnoprávnu práve preto, lebo je zakotvená v hmotnoprávnom predpise. Základom na rozlíšenie hmotnoprávných a procesnoprávných lehôt je predovšetkým to, z akého predpisu vyplývajú, a nie to, či sa má lehotou podmienený úkon učiniť voči všeobecnému súdu alebo nie.

Najvyšší súd v závere dodal, že v otázke charakteru prekluzívnej lehoty má pomerne jasno odborná literatúra: «Ak ide o plynutie zákonnej 15-dňovej lehoty na podanie žaloby, táto lehota má prekluzívny charakter a plynie od oznámenia o výsledku hlasovania. Prekluzívny charakter lehoty vyplýva z dikcie, že „inak právo vlastníka zaniká“, pričom v tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že táto lehota je lehotou hmotnoprávnou. Súd skúma dodržanie tejto lehoty z úradnej povinnosti a v prípade oneskoreného podania žaloby bude návrh súdom zamietnutý bez vecného prejednanie sporu. To znamená, že najneskôr v posledný deň lehoty musí byť už žaloba podaná na súde, pričom nestačí len jej odoslanie na poštovú prepravu v posledný deň lehoty.» (VALACHOVIČ, M., GRAUSOVÁ, K., CIRÁK, J. Zákon o vlastníctve bytov a nebytových priestorov. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2012.).

Po preskúmaní napadnutého rozsudku najvyššieho súdu ústavný súd argumentáciu sťažovateľa nevyhodnotil ako spôsobilú spochybníť jeho ústavnú udržateľnosť. Podľa názoru ústavného súdu sa najvyšší súd v napadnutom rozsudku náležite vysporiadal s právnou otázkou hmotnoprávnej prekluzívnej lehoty vyplývajúcej z § 14a ods. 8 prvej vety zákona č. 182/1993 Z. z., ktorá sa aplikovala v tejto veci sťažovateľa (pozri k tomu aj skoršie uznesenia ústavného súdu č. k. I. ÚS 356/2011-23 z 28. septembra 2011 a č. k. IV. ÚS 230/2012-6 z 3. mája 2012, ktoré sa zaoberali identickou právnou otázkou, pozn.). Podľa názoru ústavného súdu preto právny záver najvyššieho súdu nevykazuje znaky arbitrárnosti, zjavnej neodôvodnenosti či svojvôle, čo by bolo možné konštatovať len v prípade, ak by sa natoľko odchýlil od znenia príslušných

	<p>ustanovení zákona, že by tím poprel jeho účel a význam (m. m. III. ÚS 264/05, I. ÚS 23/2010). Ústavný súd tiež dodáva, že odôvodnenie ústavnej sťažnosti je v zásade len polemikou s právnymi závermi všeobecných súdov, ktoré sa nestotožnili s argumentmi sťažovateľa.</p> <p>K námietke sťažovateľa o úplnom odignorovaní jeho doplnenia dovolania z 26. novembra 2020 zo strany najvyššieho súdu ústavný súd poukazuje na § 430 Civilného sporového poriadku, podľa ktorého rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. Z vyžiadaného súdneho spisu vyplýva, že napadnutý rozsudok krajského súdu bol sťažovateľovi doručený 28. septembra 2020 a dané doplnenie dovolania bolo okresnému súdu doručené osobne do podateľne 4. decembra 2020, t. j. už po uplynutí lehoty na podanie dovolania (posledným dňom na podanie daného doplnenia dovolania bol pondelok 30. novembra 2020, pozn.). Navyše z obsahu daného doplnenia dovolania je zrejmé, že ho spísal a podpísal sťažovateľ ako laik, čo je v rozpore s § 429 ods. 1 druhou vetou Civilného sporového poriadku, podľa ktorej dovolanie a iné podania dovolateľa (napr. aj doplnenie dovolania) musia byť spísané advokátom. Z uvedeného vyplýva, že najvyšší súd nemal zákonnú povinnosť prihliadnuť na dané doplnenie dovolateľa, keďže postup všeobecného súdu, ktorý koná v súlade s procesnoprávnymi predpismi, nemožno považovať za porušenie práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru (I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97).</p> <p>Z uvedených dôvodov ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa pri predbežnom prerokovaní v tejto časti odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov</p>	
<p>súvisiace právne predpisy</p>	
<p>klúčové slová</p>	<p>byt-hospodárenie preklúzia konanie pred ústavným súdom-podmienky konania pred ústavným súdom žaloba-zamietnutie</p>

Spracovalo Analytické oddelenie Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.